Redactiunea, Administratiunea si Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimi'ŭ!

Birourile de anunciurĭ:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă si învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

"Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plătì înainte.

Nr. 202. | Braşovŭ, Mercurĭ 14 (26) Septemvre | 1888.

Din causa sf. sĕrbătorĭ de mâne, ḑiarulŭ nu va apăré până Joi séra.

Doda şi Strossmayer.

(Articulŭ finalŭ).

Braşovŭ, 13 Septemvre st. v.

Episcopului Strossmayer i se impută din partea adversarilorŭ sĕi mai alesŭ, că a făcutŭ totdéuna oposiţiune guvernului unguerescŭ şi că nu este mulţumitŭ cu pactulŭ ungaro-croatŭ esistentŭ.

Faţă cu acusaţiunile ce se îndréptă în contra conducĕtorului oposiţiunei croate, apare tótă mânia pentru telegrama, ce a adresat'o elŭ la Kiev, mai multŭ ca o binevenită ocasiune de a puté declara întréga activitate oposiţională a episcopului Strossmayer ca duşmană statului şi instituţiunilorŭ lui.

Acésta însĕ pe noi numai în a doua liniă ne importă, întru câtŭ adecă raporturile dintre Croaţĭ şi Ungurĭ potŭ deştepta interesulŭ nostru. Ceea ce însĕ nu ne póte lăsa nicĭdecum indiferenţĭ este faptulŭ, că adversarii noştrii se silescŭ a esploata telegrama lui Strossmayer, care póte privì numai persóna acestuia, şi în contra nóstră, ḑicêndŭ că după ce nicĭ noi naţionaliştii românĭ nu facemŭ decâtŭ oposiţiă guvernului unguerescŭ fiindŭ fórte nemulţămiţĭ cu stările actuale din Ungaria şi Transilvania, suntemŭ asemenea duşmanĭ declaraţĭ ai naţiunei maghiare şi ai statului.

Ciudată conclusiune. Şi ea apare şi mai ciudată, décă ne gândimŭ că în comparaţiă cu Croaţii noi Românii ardelenĭ, bănăţenĭ şi unguren ĭ trăimŭ în tóte privinţele în nisce condiţiunĭ cu totulŭ deosebite din punctŭ de vedere politicŭ şi etnograficŭ.

Inainte de tóte nu trebue sĕ uitămŭ, că Croaţii se bucură aḑĭ de-o antonomiă naţională destulŭ de însemnată în comparaţiă cu noi Românii, carĭ amŭ ajunsŭ în cursulŭ celorŭ douĕḑecĭ de anĭ din urmă earăşĭ la starea dinainte de 1848 de *misera contribuens plebs.*

Este clarŭ prin urmare, că atuncĭ când oposiţiunea croată pretinde o lărgire a drepturilorŭ Croaţiei, nisuindŭ a recâştiga ţĕrii lorŭ deplina independenţă constituţională şi când de altă parte noi Românii despoiaţĭ de tóte drepturile nóstre politice-naţionale pretindemŭ sĕ nu mai fimŭ trataţĭ ca unŭ poporŭ cuceritŭ şi rebelŭ şi nisuimŭ şi luptămŭ pentru apĕrarea esistenţei nóstre naţionale ameninţate şi pentru egala nóstră îndreptăţire, esistă órecare deosebire intre motivele nemulţămirei Croaţilorŭ şi între acele ale nemulţămirei nóstre.

Episcopulŭ Strossmayer trece înaintea conaţionalilorŭ sĕi ca unŭ representantŭ de frunte alŭ aspiraţiunilorŭ slave progresiste. Incâtŭ aceste aspiraţiunĭ privescŭ numai şi numai libertatea şi egala îndreptăţire a popórelorŭ slave în acéstă monarchiă e învederatŭ că ele trebue sĕ se unéscă şi cu aspiraţiunile nóstre, ale Românilorŭ. Pentru că, deşi d-lŭ Tisza s'a ţinutŭ de cuvêntŭ şi ne-a „strivitŭ la părete", n'amŭ încetatŭ nicĭ unŭ momentŭ de a aspira la o esistenţă liberă şi démnă de unŭ poporŭ, care a adusŭ în cursulŭ vécurilorŭ atâtea jertfe pentru patria sa.

Dér trebue ca cineva sĕ fiă mare şovinistŭ ungurŭ, pentru ca sĕ cuteze a insinua Românilorŭ, că ei arŭ puté avé vreodată aspiraţiunĭ carĭ sĕ se pótă concentra cu acele ale slavismului radicalŭ la Moscva orĭ la Petersburgŭ.

Ce însémnă dér grozava mâniă, ce s'a descărcatŭ în pressa maghiară asupra nóstră, a Românilorŭ, în urma incidentului dela Belovar? Ce însémnă ameninţările reptilelorŭ din Cluşiu la adresa „Strossmayerilorŭ" din Ardealŭ? Ce însémnă „lecţiunea" cu care şoviniştii voiescŭ se sparie pe preţinşii agitatorĭ ai naţionalităţilorŭ? Ce 'nsémnă, în fine, tendenţiósa afirmare, că „Doda face totŭ ceea ce face şi Strossmayer?"

Tóte aceste însémnă, că şoviniştii în nisce momente, când credŭ a fi ajunsŭ la culmea putcrii lorŭ, atestézâ înaintea lumei, că suntŭ slabĭ şi neputinciosĭ şi că fortăréţa supremaţiei şi a despotismului lorŭ este clădită pe nisipŭ.

Décă ei nu mai potŭ suferì nicĭ oposiţiunea legală a naţionalităţilorŭ nemaghiare şi décă spre a o suprima cu totulŭ îşĭ iau refugiulŭ la apucăturile cele mai nedemne, la clevetirile cele mai dejositóre numai ca sĕ pótă lovì în bărbaţii cei mai demnĭ şi lealĭ, carĭ luptă pentru drepturile poporului, atuncĭ trebue sĕ se sêmţă slabĭ, fórte slabĭ.

Intêmplarea a voitŭ ca tocmai în acele momente şoviniştii se sileau a face sĕ se resfrângă dojenirea dela Belovar şi asupra generalului Doda, sĕ se colporteze prin ḑiare faima, că trei deputaţĭ ungurĭ din stânga estremă în frunte cu Mocsary arŭ voi sĕ constitue o nouă partidă pentru împăciuirea naţionalităţilorŭ.

Era în adevĕrŭ ciudatŭ lucru aţĭ înfăţişa pe Doda întindêndŭ o mână lui Strossmayer ear cealaltă trinităţii Mocsary, Pazmandy, Eötvös.

Insĕ unulŭ din aceştia din urmă s'a grăbitŭ a nimicì în germenele sĕu unŭ asemenea visŭ.

Voinicosulŭ Pazmandy Dezsö s'a grăbitŭ a declara *urbi et orbi*, că elŭ *nu cunósce nicĭ unŭ felŭ de naţionalitate, ci numai cetăţenĭ maghiarĭ şi că pentru supremaţia naţiunei maghiare e gata a jertfi totulŭ.*

Etă resolvarea enigmei despre starea sufletéscă a şovinismului unguerescŭ. Etă esplicarea pentru ce ei vĕdŭ în tóte părţile numai Strossmayerĭ.

Dér fiţĭ pe pace, bravĭ şoviniştĭ, căcĭ ilusiile vóstre órbe vorŭ rĕmâné şi încercările vóstre zadarnice vorŭ fi!

Doda şi Strossmayer potŭ sĕ cadă, dér principiulŭ dreptăţii şi alŭ egalei îndreptăţirĭ nu va puté fi sugrumatŭ nicĭ cu cincĭ milióne de procurorĭ!

Noulŭ ministru de culte şi instrucţiune.

„Pester Lloyd" scrie despre contele Albin Csaky, care a fostŭ numitŭ în loculŭ lui Trefort, următórele:

Noulŭ ministru s'a născutŭ în 1841 în Krompach în comitatulŭ Zips. Elŭ este fişpanŭ ereditarŭ şi dela 1867 şi fişpanŭ adevĕratŭ alŭ acestui comitatŭ, comandorŭ alŭ ordinului Leopold şi alŭ ordinului papalŭ „Grigorie"; în anulŭ trecutŭ elŭ a fostŭ numitŭ vicepreşedinte alŭ camerei magnaţilorŭ. Pe têrêmulŭ administraţiei contele Csaky, care aprópe de douĕ decenii stă în fruntea unui comitatŭ, ce se numĕră între cele mai bine administrate în ţéră, este recunoscutŭ ca capacitate- In anchetele, carĭ au pregătitŭ reformele administrative, a jucatŭ şi elŭ unŭ rolŭ însemnatŭ. Mai târḑiu s'a ocupatŭ cu reforma camerei magnaţilorŭ şi apoi cu pregătirea camerei magnaţilorŭ şi apoi cu pregătirea proiectului de lege privitorŭ la reforma municipiilorŭ.

In anulŭ 1880 'i s'a oferitŭ portofoliul ministeriului comunŭ de finanţe şi în a. 1881, ministeriul de comunicaţiune; dér atuncĭ elŭ a refusatŭ de a primi aceste posturĭ din cause private, mai alesŭ din causa sănĕtăţii sale sdruncinate. Contele Csaky este fórte activŭ ca preşedinte alŭ multorŭ reuniunĭ culturale şi patriotice ce se află pe teritoriulŭ comitatului administratŭ de elŭ. Elŭ a scrisŭ multe articule în diferite ḑiare referitorŭ la administraţiune. Noulŭ ministru e condusŭ de nisce idei adevĕratŭ liberale, are unŭ viu interesŭ pentru literatură, îĭ place cu deosebire musica clasică, şi este stimatŭ de cunoscuţii lui ca unŭ bărbatŭ de-o cultură modernă deosebită. In desbaterea legii pentru căsĕtoria mixtă a luatŭ parte, ţinêndŭ o cuvêntare strălucită; elŭ încă a fostŭ pentru legea acésta. Soţia sa, născută contesa Anna Bolza, este o damă fórte cultă

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(3)

Despre educaţiunea de sine însuşĭ.

(Subiectulŭ unei conferinţe ţinute la Ateneulŭ din Craiova).

(Urmare.)

De întâia trebuinţă suntŭ astfelŭ cunoscinţele pentru susţinerea şi ameliorarea materială a existenţei, apoi cultivarea literaturei şi artelorŭ pentru înfrumseţarea şi inobilirea ei.

Cea mai însĕmnată parte în acéstă lucrare pentru propria educaţiune este, fără îndoiélă, disciplinarea voinţei şi înfrênarea pasiunilorŭ séu domnia peste sine însuşĭ, şi, încâtŭ e cu putinţă, inobilarea caracterului. In acésta stă adevĕrata educaţiune. Fără ea tótă sciinţa nóstră, tótă averea şi celelalte bunurĭ, au puţină valóre. Unŭ caracterŭ virtuosŭ şi nobilŭ e cea mai scumpă avuţie, cea mai mare gloriă. „Unŭ astfelŭ de sufletŭ", dice Edgard Quinet în ultima carte *L'espri nouveau*, „unŭ astfelŭ de sufletŭ, cum se află încă, mare, curatŭ, generosŭ, este pentru poporulŭ ce l'a născutŭ o comóră mai mare, mai *utilitară* decâtŭ tóte fondurile secrete întrebuinţate pentru siguranţa publică séu fondurile întrebuinţate pentru crescerea vitelorŭ. Elŭ este modelulŭ, după care se forméză ceilalţĭ, décă mai este unŭ singurŭ locŭ pentru demnitatea omenéscă."

„Acestŭ sufletŭ" — adauge Quinet cu maliţiă — „care se învĕlesce în dreptŭ şi, ca se spunemŭ cuvêntulŭ ridiculŭ, în *vĕrtute*, conţine în sine mai multe părticele de aurŭ curatŭ, decâtŭ mulţimea brodată întraurită a dignitarilorŭ, a deputaţilorŭ binecugetătorĭ, a funcţionarilorŭ, cu tóte jurămintele lorŭ, a archiepiscopilorŭ şi episcopilorŭ infalibili şi a impiegaţilorŭ de prima clasă, începêndŭ dela 1815."

Şi cu tóte acestea, majoritatea ómenilorŭ se gândescŭ mai puţinŭ la câştigarea şi înmulţirea acestui mare bunŭ alŭ culturei morale, decâtŭ a plăcerilorŭ. Toţĭ caută séu dorescŭ celŭ puţinŭ a se hrănì bine, a se îmbrăca frumosŭ, a locuì comodŭ, a petrece; puţinĭ se silescŭ însĕ a-şĭ înfrêna lăcomia, ura, invidia, a umaniza animalulŭ primitivŭ, care există, mai multŭ séu mai puţinŭ, în fiă-care din noi; a pune mai multă ordine şi conscinţă în afacerile lorŭ decâtŭ până aci, a fi mai drepţĭ şi mai binevoitorĭ cu alţii.

In adevĕrŭ, regularea caracterului moralŭ este cea mai grea parte a educaţiunei; însĕ nu e cu neputinţă. Mijlócele pentru acésta suntŭ sciinţa, reflecsiunea şi deprinderea. Asociază în mintea ta ideea unei pasiunĭ séu fapte imorale cu relele ce urméză dintr'ênsa, şi, prin unŭ continuu controlŭ asupra ta însuţĭ, deprinde-te a le încunjura. Greutatea séu chiar imposibilitatea, ce vei simţi la începutŭ, se va micşora treptatŭ şi va fi cu atâtŭ mai mare mulţumirea ce vei încerca mai târḑiu prin învingerea dificultăţilorŭ.

Décă cetimŭ vieţele ómenilorŭ ilustri, vedemŭ că pentru toţĭ, preocupaţiunea de căpetenià a vieţii era ameliorarea séu perfecţionarea morală. După Socrate şi filosofii următorĭ lui, mai alesŭ cei din scóla stoică, acésta era întrégă misiunea filosofiei. Acelŭ mare înţeleptŭ alŭ antichităţii spunea însuşĭ, că avusese din natură aplicărĭ rele carĭ, desvoltându-se neînfrênate, arŭ fi pututŭ face unŭ omŭ viţiosŭ din elŭ, dér care din reflexiune şi o continuă educaţiune de sine însuşĭ a devenitŭ unŭ sublimŭ modelŭ de vĕrtute şi înţelepciune.

Multŭ instructivă în acéstă privinţă este viéţa lui Franklin, descrisă de elŭ însuşĭ în memoriele sale. Acestŭ binefăcĕtorŭ alŭ omenirii, pe mormêntulŭ căruia stă frumosulŭ epitafŭ: *„Rapuit caelo fulmen sceptrumque tyrannis"*, născutŭ din poporŭ, ajunse prin sine însuşĭ la o frumósă gloriă ca omŭ de sciinţă, ca omŭ politicŭ şi ca mare caracterŭ. La etatea de 26 de anĭ, căsĕtoritŭ deja, se afla încă în serviciulŭ unei tipografiĭ

şi prin nisuinţele ei patriotice şi-a câştigatŭ multe merite în comitatulŭ Zipsului.

Recursulŭ de nulitate alŭ d-lui **Traianŭ Doda.**

(Compusŭ de apĕrătorulŭ Eotvos)

(Urmare.)

VII.

Producerea dovedilorŭ s'a făcutŭ defectuosŭ, ciuntatŭ şi cu vătĕmarea legei, deórece originalulŭ imprimatului, ce représentă obiectulŭ acusării, nicĭ nu s'a arătatŭ juraţilorŭ, nicĭ nu s'a cetitŭ înaintea acestora. Acésta stă în contradicere cu §. 49 alŭ procedurei de pressă. Este adevĕratŭ, că traducerea s'a cetitŭ, însĕ atâtŭ legea, câtŭ şi praxa legei espresŭ pretinde sĕ se cetéscă imprimatulŭ în originalŭ şi décă s'ar fi dovedit că între judecătorĭ, între juraţĭ, séu între alte persóne aplicate în serviciulŭ justiţiei se află vre unulŭ, care nu înţelege imprimatulŭ în originalŭ: numai atuncĭ, la totŭ casulŭ însĕ numai în alŭ 2-lea rêndŭ ar fi trebuitŭ sĕ se cetéscă traducerea.

VIII.

Imprimatele ce se ţinŭ de obiectulŭ acusaţiunei şi suntŭ neapĕratŭ necesare pentru înţelegerea aceluia, nu s'au cetitŭ, vătĕmându-se astfelŭ legea, ba au fostŭ cu totulŭ eschise dinaintea juraţilorŭ.

Acusatorulŭ publicŭ adecă înţelege imprimatulŭ meu cu totulŭ altfelŭ de cum îlŭ înţelegŭ eu. Acusatorulŭ publicŭ afirmă, că eu am vrutŭ sĕ agitezŭ contra naţiunei maghiare; eu însĕ afirm, că am vrutŭ sĕ informezŭ pe alegĕtorii mei despre atitudinea ce au s'o ia cu ocasiunea alegerei de deputaţĭ faţă cu partida guvernamentală, ce 'mĭ sta împotrivă mie şi partidei mele. Mai departe acusatorulŭ publicŭ afirmă, că eu prin imprimatulŭ meu ţintescŭ în secretŭ a înfiinţa Daco-România; eu însĕ afirmŭ, că am vrutŭ sĕ pregătescŭ pe alegĕtorii mei pentru nouĕle alegerĭ de deputaţĭ dietalĭ, carĭ în cerculŭ Caransebeşului erau în ajunŭ de a se face. Aşa déră înaintea juraţilorŭ sta, séu mai bine dis ar fi trebuitŭ sĕ stea întrebarea: óre, care din doi înţelege bine cuprinsulŭ imprimatului meu: acusatorulŭ publicŭ, séu eu?

Eu totŭ în acelaşĭ timpŭ, şi în legătură unulŭ cu altulŭ, am datŭ publicităţii douĕ imprimate, ce trebuescŭ împreună judecate şi cumpănite pentru a pute face posibilŭ ca sĕ fiă înţelesă corectŭ şi imprimatulŭ incriminatŭ. Unulŭ dintre imprimatele mele este epistola, ce-o adresasemŭ preşedintelui dietei; al doilea imprimatŭ alŭ meu este apelulŭ prin care lĭ-am făcutŭ alegĕtorilorŭ mei cunoscutŭ înţelesulŭ acelei epistole. Acésta apare fără îndoélă din următórele cuvinte ale imprimatului incriminatŭ, carĭ cuvinte s'au cetitŭ în traducere şi înaintea juraţilorŭ:

„Pe când pentru mai bună orien-
„tare a vóstră, conformŭ datorinţei mele,
„vinŭ a vĕ aduce la cunoscinţă atinsulŭ
„pasŭ alŭ meu, facŭ într'una sĕ urmeze
„traduse în limba maternă, în întregŭ
„cuprinsulŭ lorŭ, literele, ce am adresatŭ
„în acéstă privinţă Escelenţei Sale d-lui
„Toma de Péchy, preşedinte alŭ casei
„representanţilorŭ ţĕrei. Cetiţĭ, esami-
„naţĭ, cumpăniţĭ şi consultaţĭ între Voi,
„şi faceţi-vĕ judecata. Numai încă douĕ
„lucrurĭ am a Vĕ pune la inimă." etc.

Étă, din aceste cuvinte şi din întregŭ cuprinsulŭ scrisorii mele se vede fără îndoélă, că epistola mea adresată către preşedintele dietei forméză o parte întregitóre a imprimatului incriminatŭ, aşa că e imposibilŭ a se stabili pe deplinŭ înţelesulŭ imprimatului meu, trasŭ la bănuială, fără acea epistolă. După ce însĕ acéstă parte esplicătóre, lămuritóre, ba chiar întregitóre a imprimatului meu incriminatŭ, nicĭ în originalŭ, nicĭ în traducere nu s'a arătatŭ şi nu s'a cetitŭ înaintea juraţilorŭ: din asta causă — pe lângă vătĕmarea grea a §-lui 49 din procedura de pressă — juraţii peste totŭ n'au pututŭ fi în posiţiă de a cunósce pe deplinŭ causa şi scrisorile mele incriminate şi astfeliu n'au pututŭ fi în posiţiă de a aduce o conscienţiósă hotărîre de condamnare séu de achitare.

IX.

Prin procederea juriului şi a Tribunalului şi prin sentinţa meritoriă adusă de ambele, s'a vătĕmatŭ acea parte din constituţiune, care garantéză deputaţilorŭ dreptulŭ de libertate a cuvêntului.

Eu adecă fusesem alesŭ în 20 Iunie 1887 ca deputatŭ dietalŭ în cerculŭ electoralŭ alŭ Caransebeşului şi la 17 Decemvre 1887, ca deputat dietalŭ, devenii membru alŭ legislaţiunei. In calitatea acésta adresai în luna lui Octomvre 1887 o epistolă oficială către d-lŭ Péchy Tomas, pe care, asemenea în modŭ oficialŭ, o comunicai la 14 Octomvre 1887 cu alegĕtorii mei şi acestŭ comunicatŭ oficialŭ alŭ meu s'a pusŭ ca obiectŭ alŭ acusaţiunei în causă de pressă. Imprejurarea, că în timpulŭ numitŭ nu m'am presentatŭ în parlamentŭ, nu mĭ-a schimbatŭ calitatea mea de deputatŭ.

Acusatorulŭ publicŭ ar pute sĕ dică însĕ, că tóte aceste esemple se referescŭ la alte cestiunĭ şi nu la cestiunea de naţionalitate. Dér cestiunea naţionalităţilorŭ este totŭ aşa unŭ obiectŭ constituţionalŭ şi legislativŭ, ca orĭ care altă cestiune şi deputatulŭ are dreptulŭ şi datorinţa de a se ocupa cu ea tocmai aşa, ca cu orĭ ce altă cestiune. Dér încă şi pe terenulŭ cestiunilorŭ de naţionalitate, unii dintre deputaţii sasĭ ardelenĭ au continuatŭ în cei 7—8 anĭ din urmă atâtŭ în pressa din patriă, çâtŭ şi în cea din afară, în legătură cu mişcarea cunoscută de „Schulverein", o astfeliu de agitaţiune, care pentru naţiunea maghiară apare cu multŭ mai păgubitóre, decâtŭ imprimatulŭ meu. Şi totuşĭ nu s'a trasŭ la rĕspundere în asemenea modŭ nicĭ unŭ deputatŭ sasŭ, pentru-că guvernulŭ şi faţă cu aceştia a respectatŭ imunitatea libertăţii de cuvêntŭ a deputaţilorŭ.

Constituţiunea maghiară are părţĭ scrise în legĭ şi în ordinaţiunĭ cu putere de lege, dér are şi astfeliu de părţĭ, carĭ, deşi nu suntŭ scrise, au fostŭ sancţionate printr'o praxă de seculĭ. Unŭ asemenea dreptŭ constituţionalŭ vechiu este şi acela, după care deputatulŭ dietalŭ alesŭ se póte sfătui liberŭ cu alegĕtorii sĕi şi póte sĕ comunice cu aceştia cugetele, ideile şi proiectele sale, atâtŭ pe calea pressei, câtŭ şi în scrisŭ şi verbalŭ. Décă acestŭ dreptŭ s'ar denega, s'ar nimici, séu s'ar restringe, atuncĭ s'ar sfirşi cu sistemulŭ de representare şi cu constituţionalismulŭ, ce se baséză în elŭ. Intre deputaţĭ şi alegĕtorii sĕi nu esistă contractŭ; alegĕtorii nu au dreptŭ de îndrumare şi da revocare faţă cu deputatulŭ, şi deputatulŭ nu are dreptŭ de dispunere asupra alegĕtorilorŭ. Aşa dér raportulŭ dintre deputat şi alegĕtorii sĕi trebue sĕ consiste în unitatea convicţiunei asupra cestiunilorŭ publice ale legislaţiunei, care unitate este însĕ cu totulŭ imposibilă, décă se restrînge dreptulŭ de liberŭ cuvêntŭ şi de liberă sfătuire între deputaţĭ şi alegĕtorĭ şi décă lângă deputaţĭ stă procurorulŭ şi procedura penală, ca sĕ têrască înaintea judecătoriei penale cuvintele, ideile şi proiectele pronunţate în scrisŭ prin cuvêntŭ séu prin consfătuire.

Ar fi în mare rĕtăcire acela, asupra constituţiunei patriei nóstre, care ar susţiné, că imunitatea deputatului în ceea ce privesce dreptulŭ sĕu de liberŭ cuvêntŭ şi folosirea acestui dreptŭ se mărginesce numai între zidurile clădirei parlamentului, şi că afară de zidurile acestea elŭ nu mai esistă. Acestŭ dreptŭ şi acéstă imunitate trebue sĕ se estindă de faptŭ şi asupra schimbului de idei dintre deputatŭ şi alegĕtorŭ, întêmple-se acésta pe calea pressei, a scrisorei, séu a vorbirei, pentru-că fără de acésta raportulŭ dintre deputatŭ şi alegĕtor şĭ-ar perde caracterul sĕu moral şi instituţiunea representanţei poporului ar degenera în usurpare.

Dreptulŭ constituţionalŭ alŭ deputatului de liberŭ cuvêntŭ şi de liberă sfătuire faţă cu alegĕtorii sĕi totdéuna a fostŭ respectatŭ şi susţinutŭ neatinsŭ atâtŭ din partea dietelorŭ, câtŭ şi din a domnitorilorŭ şi a guvernelorŭ şi suntŭ triste acele pagine ale istoriei constituţionalismului patriei nóstre, carĭ mărturisescŭ despre vătĕmarea acestui dreptŭ. Inainte cu 50 de anĭ guvernulŭ a vătĕmatŭ acestŭ dreptŭ constituţionalŭ în persóna baronului Nicolau Vaselyenyi şi a contelui Gedeonŭ Rhaday şi din causa cuvintelorŭ scăpate şi a proiectelorŭ pronunţate în cursulŭ unei discusiunĭ, ce a urmatŭ înaintea alegĕtorilorŭ în cestiunĭ privitóre la legislaţiune, au trasŭ la rĕspundere pe baronulŭ Nicolae Veselyenyi şi pe contele Gedeonŭ Rhaday şi i-au têrîtŭ prin procurorŭ înaintea tribunalului penalŭ. Dér procederea acésta a guvernului a fostŭ declarată în dietă de către trimişii tablei de unŭ gravamenŭ constituţionalŭ din cele mai grele ale ţĕrei şi dieta nu s'a liniştitŭ pănă atuncĭ, pănă când nu s'a delăturatŭ acestŭ gravamenŭ. Franciscŭ Deak, acestŭ înţeleptŭ alŭ naţiunei de fericită aducere aminte, vorbindŭ la acéstă çestiune în şedinţa restrînsă a deputaţilorŭ, ţinută la 2 Octomvre 1839, şi accentuândŭ plângerile privitóre la liberulŭ cuvêntŭ şi la gréua chemare a legislatorilorŭ, şĭ-a terminatŭ discursulŭ cu următórele cuvinte: „Décă asupra capetelorŭ acelora, carĭ au păşitŭ pe cărarea de legislatorŭ, atêrnă paloşulŭ puterei supreme, atuncĭ s'a sfirşitŭ cu progresulŭ în Ungaria. Décă vomŭ ajunge aicĭ, cinstite ordine şi sfaturĭ, atuncĭ mai bine sĕ ne dămŭ josŭ de pe acelŭ pedestalŭ de legislatorŭ, care între asemenĭ imprejurărĭ de sigurŭ că va fi naţiunei mai multŭ spre rĕu, decâtŭ spre folosŭ."

De 40 de anĭ există în patria nóstră constituţia, ce se întemeiéză pe principiulŭ de representare a poporului în parlamentŭ. In timpulŭ acesta au fostŭ conchiămate 10 diete şi în parte au şi fostŭ ţinute, şi în acestŭ timpŭ nicĭodată nu s'a întêmplatŭ casŭ, ca unŭ guvernŭ legalŭ ungurescŭ sĕ fi trasŭ înaintea judecătoriei penale prin procurorulŭ pe unŭ deputatŭ pentru asemenĭ idei şi proiecte, pe care aceste în calitatea sa de deputatŭ le-a comunicatŭ în modŭ oficialŭ cu alegĕtorii sĕi. Pe timpulŭ stărei de asediu sub Haynau s'a întêmplatŭ în adevĕrŭ unŭ asemenea lucru cu deputaţii dietei dela 1848, dér guvernarea lui Haynau nu este considerată în istoria vieţei statului nostru nicĭ ca maghiară nicĭ ca legală.

Unŭ guvernŭ legalŭ maghiarŭ n'a intentatŭ nicĭodată unŭ asemenea procesŭ, ca acela alŭ lui Doda. Ce tóte că fost'au deputaţĭ, ale cărorŭ idei şi proiecte de multe orĭ au lovitŭ multŭ mai tare în legea penală, decâtŭ acestŭ imprimatŭ, presentatŭ aicĭ ca obiectŭ alŭ acusaţiunei. (Va urma.)

SCIRILE DILEI.

„Luminatorului" i se raportéză, că locuitorii din Caransebeşŭ şi împrejurime manifestară unŭ interesŭ atâtŭ de mare faţă cu *procesulŭ de pressă alŭ d-lui generalŭ Traianŭ Doda*, încâtŭ tóte biletele de întrare la pertractare se luară deja

---

în Filadelfia. — „Către acestŭ timpŭ" — ne spune dênsulŭ — „formai cutezătorul şi anevoiosulŭ planŭ de a ajunge la perfecţiunea morală. Doreamŭ sĕ-'mĭ petrecŭ viéţa fără a face nicĭ-odată vre-o greşală; vóiamŭ sĕ fiu domnŭ pe totŭ ce m'ar fi pututŭ face sĕ greşescŭ: aplicarea naturală, societate séu învĕţu. Fiind-că cunosceam, séu credémŭ că cunoscŭ binele şi rĕulŭ, nu înţelegeamŭ pentru ce sĕ nu potŭ face pe unulŭ şi sĕ mĕ ferescŭ de celălaltŭ; însĕ în curêndŭ observaiu că am întreprinsŭ o lucrare mai grea decâtŭ îmĭ închipuisemŭ la începutŭ. Pe când îmĭ aţintémŭ tótă luarea aminte, ca sĕ mĕ ferescŭ de o greşélă, adeseorĭ cădeamŭ în alta fără se iau sémă: învĕţulŭ profita de orĭ-ce neluare aminte; séu mai bine, aplicarea era mai tare decâtŭ raţiunea."

Conchise în fine, că nu e destulŭ a avé convicţiunea, că este în interesulŭ nostru a fi virtuoşĭ; că trĕbue încă multă stăruinţă pentru a ne desĕţva de unele deprinderĭ rele, şi a ne câştiga altele bune. Ca sĕ ajungă aci adoptă următorulŭ metodŭ: Schiţă unŭ planŭ de morală, în care, sub douĕ-spre-dece numirĭ, cuprinde tóte virtuţile, pe carĭ le credea necesare séu de doritŭ, punêndŭ după fiă-care preceptulŭ şi instrucţiunea ei.

Deşi biografia lui Franklin, împreună cu memoriile şi alte scrierĭ ale sale, se află publicate în limba română de d. I. M. Riureanu, sub titlulŭ: *Franklin: Opere alese*, credŭ că nu va fi de prisosŭ a arăta şi aicĭ planulŭ educaţiunei sale personale. Astădĭ, când împreună cu credinţa religiósă, au slăbitŭ atâtŭ de multŭ şi ideile morale întemeiate pe ea, respândirea câtŭ mai întinsă a unorŭ asemenea exemple şi precepte morale nu póte fi decâtŭ folositóre. Étă acelŭ planŭ:

1. *Cumpătŭ.* Nu mânca pănă la îngreuiare, nu bea pănă sĕ te ameţeşcĭ.

2. *Tăcere.* Nu vorbi decâtŭ ceea ce póte fi folositorŭ ţie şi altora; fereşte-te de conversaţiunile deşerte.

3. *Bună rênduélă.* Fiăcare lucru sĕ-şĭ aibă loculŭ sĕu, şi fiăcare parte din afacerile tale, timpulŭ sĕu.

4. *Resoluţiune séu hotărîre.* Fi hotărîtŭ a face ceea ce eştĭ datorŭ sĕ facĭ şi fă ceea ce ai hotărîtŭ fără strămutare.

5. *Cruţare.* Nu face nicĭ o cheltuială decâtŭ pentru binele tĕu séu alŭ altora; adecă nu cheltui nimicŭ fără trebuinţă.

6. *Sîrguinţă.* Nu perde timpulŭ; ocupă-te totdéuna cu ceva folositorŭ; reţine-te dela orĭ-ce lucrare deşértă.

7. *Sinceritate séu bună credinţă.* Feresce-te de orĭ-ce prefăcĕtoriă; cugetările tale sĕ fiă nevinovate şi drepte, şi vorbele sĕ-ţĭ fiă potrivite cugetărilorŭ.

8. *Dreptate.* Nu face rĕu nimĕnui, nedreptăţindu-lŭ în interesele sale, orĭ neîngrijindŭ a-i face binele, la care te obligă datoria.

9. *Moderaţiune.* Fereşce-te de orĭce excesŭ; nu te supĕra de nedreptăţirile ce ţi se facŭ, pe câtŭ credĭ că nu eştĭ vinovatŭ.

10. *Curăţeniă.* Nu suferi nicĭ o necurăţeniă, nicĭ pe corpulŭ tĕu, nicĭ pe vestmintele tale, nicĭ în casa ta.

11. *Linişte.* Nu te turbura de nimicurĭ, séu de întêmplărĭ obicĭnuite, pe carĭ nu le poţĭ încungiura.

12. *Castitatea* în relaţiunile căsĕtoriei.

La începutŭ lista cuprindea numai aceste douĕspredece virtuţĭ, însĕ unŭ quaker, amicŭ alŭ sĕu, îi observà cu bunĕtate, că este sumeţŭ, că în conversaţiune nu se mulţumeşce numai sĕ aibă dreptate, ci vré sĕ probeze că alţii se amăgescŭ ş. a. Elŭ se determină decĭ sĕ scape de acestŭ viţiu şi adause a treispredecea virtute:

Umilinţă. Imitéză pe Christosŭ şi Socrate.

Voindŭ sĕ ajungă la perfecţiune în tóte aceste virtuţĭ şi vĕdêndŭ că-i este cu neputinţă de a se deprinde în tóte deodată, le luà pe rêndŭ, una câte una, în ordinea arătată, reflectândŭ, că primele virtuţĭ câştigate îi vorŭ înlesni câştigarea celorlalte.

(Va urma.)

cu o sĕptĕmână mai 'nainte. Publicŭ numĕrosŭ se îngrămădì înaintea tribunalului încă multŭ mai 'nainte de începerea pertractărei. La pertractarea, ţinută în presenţa mai multorŭ sute de ómenĭ, tóte foile fruntașe din Budapesta avură raportorii lorŭ, asemenea avură raportorĭ diarele din Caransebeșŭ și din provincĭă, așa că aceștia nu mai putură sĕ încapă în odaia laterală, menită pentru ei, ci pentru o parte din ei lĭ-se făcŭ loc pe banca menită pentru acusatŭ. La amedŭ mulţimea Românilorŭ se adunà într'o grădină, unde lucrară o adresă de aderinţă, pe care o trimiseră generalului Doda. Și mai mulţĭ Românĭ se întruniră séra, la cina comuna. Dlŭ apĕrătorŭ C. *Eötvös* încă îșĭ manifestà dorinţa de a lua parte la acéstă cină comună și Românii, înţelegêndŭ de acésta, îlŭ și învitară întrĕ ei. Se rostiră aci mai multe toaste: dlŭ *N. Oncu* toastà în onórea generalului, *M. Stănescu* pentru apĕrătorulŭ Eötvös, ér dlŭ *Eötvös* mulţămì pentru onórea și atenţiunea de care a fostŭ împărtășitŭ, mărturisì, că stricăciosulŭ curentŭ șovinisticŭ este adĭ domnitorŭ și ţine pe mulţĭ Maghiarĭ în lanţurĭ; acestia însĕ, dise d-sa, suntŭ nebunĭ (bolondok) și-șĭ încheià vorbirea ridicândŭ paharulŭ pentru dómnele române.

***

„Biserica și Șcóla“ din Aradŭ primesce din Budapesta scirea, că s'a *resolvitŭ deja primulŭ procesŭ de despărţire hierarchică* intentatŭ de Românĭ contra Sêrbilorŭ. Se scie, că în diecesa Aradului se află mai multe comune cu populaţiune mixtă, în carĭ Românii, deși se află mai în tóte comunele în majoritate, suntŭ supușĭ hierarhiei sêrbescĭ, lipsiţĭ fiindŭ de mângăierea de a-șĭ avé și ei o biserică naţională română, în care sĕ pótă audi sântele rugăciunĭ în limba lorŭ maternă. Imprejurarea acésta, precum și adese-orĭ purtarea prea despotică din partea Sêrbilorŭ, i-a hotărîtŭ pe Românĭ sĕ se despartă de Sêrbĭ și sĕ-șĭ elupte cu bărbăţiă autonomia lorŭ bisericéscă. Primulŭ procesŭ resolvitŭ de feliulŭ acesta, după cum 'i se raporteză așa-déră foiei „Biserica și Șcóla“, este procesulŭ intentatŭ de Românii credincioșĭ din comuna *Satu-Chinezŭ.* Curia sĕ fi resolvitŭ acestŭ procesŭ cam în sensulŭ, ca averea comună a bisericei și șcólei sĕ se împartă proporţionatŭ între Românĭ și Sêrbĭ după numĕrulŭ sufletelorŭ. Se speră, că totŭ în asemenea modŭ se va purcede și la despărţirea Românilorŭ din celelalte comune mixte supuse hierarchiei sêrbescĭ, ceea ce, în adevĕrŭ, ar fi fórte de doritŭ.

***

Se anunţă din Austria *mórtea prinţului de Schwartzenberg*, proprietarulŭ celŭ mai bogatŭ alŭ monarchiei. Poseda nu mai puţinŭ de 46 leghe pătrate pămêntŭ în Boemia, fără a mai pune la socotélă unŭ numĕrŭ mare de castele, de ferme, de fâșii de pămêntŭ în Tirolŭ, în Austria de josŭ și în Ungaria. Făcea parte din Camera seniorilorŭ. La Viena ţinea cu socoteala lui unŭ felŭ de falanster în care fiii „supușilorŭ sĕi“, ce 'șĭ facŭ studiile la Viena, găsiau masă și adăpostŭ gratis. Era unŭ seniorŭ mare, prea generosŭ, espeditivŭ în afacerĭ și, mai pe susŭ de tóte, patriotŭ ardentŭ. De aceea era fórte popularŭ prin ceea ce numea elŭ în glumă regatulŭ lui Schwartzenberg.

***

Adunările de controlŭ ale honvedilorŭ din raionulŭ de întregire alŭ jumĕtăţii de brigadă de infanteriă reg. ung. 23 se vorŭ ţiné de astă dată în lunile *Octomvre* și *Noemvre* în ordinea următóre: în 1. Octomvre în cerculŭ Baiei de Crișŭ, în 3 Oct. în alŭ Bradului, în 5 Oct. în alŭ Mureșŭ-Iliei, în 7 Octom. în alŭ Devei, în 8 Oct. în orașulŭ Deva, în 10 Oct. în orașulŭ și cerculŭ Uniedórei, în 12 Oct. în orașulŭ și cerculŭ Haţegŭ, în 14 Oct. în cerculŭ Puiului, în 16 Oct. în cerculŭ Petroșenilorŭ, în 18 Oct. în orașulŭ și cerculŭ Orăștiei, în 20 Oct. în cerculŭ Geoagiului, în 22 Oct. în cerculŭ Vinţului de josŭ. (Oficerŭ de controlŭ: Locotenentŭ Anton Varterész, oficerŭ pentru evidenţă.) în 25 Oct. în orașulŭ Visocna, în 27 Oct. în cerculŭ Hususĕului, în 28 în alŭ Blașiului, în 31 în alŭ Iernotului. — In *Noemvre*: în 2 cerculŭ Dicio St. Mărtinului, în 4 alŭ Mediașului, în 5 în orașulŭ Mediașŭ, 6 în orașulŭ și cerculŭ Elisabetopole, 8 în Sighișóra, 9 în cerculŭ Crișului, 11 în alŭ Agnitei, 13 în alŭ Nocrigului, 16 alŭ Săliștei, 17 în alŭ Miercurii și Poienii, 18 în alŭ Konţii, 19 în orașulŭ și cerculŭ Sebeșiu, 21 în cerculŭ Sibiiului, 22 în Sibiiu. (Oficerŭ de controlŭ: căpitanŭ Hazay, oficerŭ de întregire).

***

Se scrie din Milano (Italia), că tenorulŭ românŭ *Gabrielescu* a făcutŭ furorĭ pe acolo; acum este în America, unde obţine succese cu *Aida* și *Faust.* A datŭ unŭ beneficiu la Cordova și după representaţiă societatea „Panal“ i-a oferitŭ unŭ ceasornicŭ în valóre de 5000 lei. Tenorulŭ Dimitrescu s'a îmbarcatŭ pentru Neapoli, de unde plécă în Austria.

***

Iată, după unŭ documentŭ englesescŭ, *cantităţile de cereale ce vorŭ trebuì importate* pentru consumaţiune, de următórele ţĕrĭ: *Francia* 20,358,000 hectolitrii, *Englitera* 49,436,000; *Belgia* 6,979,000 Olanda 4,943,000; Germania 5,816,000; Elveţia 4,943,000; *Italia* 7,851,600 hectolitri. Recolta în Indii fiindŭ evaluată mai susŭ de mijlociă la 7,225,000 tonne, acéstă ţéră va puté furnisa o parte considerabilă în ţĕrile carĭ au necisitate de importaţiunĭ de cereale.

***

„Bis. și Șcóla“ din Arad, află că comitetulŭ permanentŭ va propune, în adunarea comitatensă, ca în comunele dela Radna până la Covasenţiu sĕ se încépă *culesulŭ viilorŭ* în 1. Octomvre nou, ér dela Siria încolo în 8 Octomvre nou. Culesulŭ în anulŭ acesta nu promite multŭ, deórece abstragêndŭ dela împrejurarea, că multe vii din promontoriulŭ aradanŭ sunt pustiite de filoxerŭ, — prin seceta, ce a domnitŭ în timpulŭ din urmă, s'a împedecatŭ desvoltarea strugurilorŭ. In privinţa calităţii însĕ se speră, că vinulŭ va fi bunŭ.

***

La 16 Septemvre se va judeca înaintea tribunalului Ilfov procesulŭ nouĕi moștenitóre a decedatei *Momulŭ.* De astă-dată, spune „România, s'a înfăţișatŭ adevĕruta moștenitóre, nepótă de frate a decedatei Momulu, care cere tótă averea din mâna nepoţilorŭ de verĭ ce au dobânditŭ posesiunea în lipsă de moștenitorĭ cunoscuţĭ mai aprópe în gradŭ. La 16 Septemvre se va judeca cererea de secuestru judiciarŭ, ér la 20 Octomvre procesulŭ în fondŭ.

Literatură.

Primimŭ următórea însciinţare: Opulŭ **„Istoria diecesei române greco-catolice a Oradiei-marĭ“**, *Partea a II-a*, 9 cóle în 8[0] mare, tipariu cicero și garmondŭ, a eșitŭ din imprimeria seminariului archidiecesanŭ gr.-cat. din Blașŭ. Acéstă parte cuprinde istoria specială a Românilorŭ greco-catolicĭ din diecesa romano-cat. a Oradiei-marĭ înainte și după propagarea calvinismului, descrie grelele timpurĭ, prin carĭ au trecut Românii gr.-cat. din acea diecesă, până la restaurarea ierarchiei române gr.-cat. (1777) și enaréză întêmplările acesteia până la mórtea episcopului de p. m. Ignaţiu Darabanth (1805) Urmândŭ metodulŭ analticŭ a posteriori se ţese istoria pe basa documentelorŭ scóse din archivulŭ dela „Propaganda Fide“ din Roma și dintr'alŭ episcopiei române gr.-cat. a Oradiei-marĭ, precum și din colecţiunea fericitului E. Hurmuzachi, din renumitulŭ opŭ alŭ lui Bunyitay V. „Nagy-Várad Egyháztörténelme“ ș. a. m. P. T. publicŭ póte fi sigurŭ, că opulŭ, la care vinŭ a deschide abonamentŭ, este destulŭ de interesantŭ și și se vinde cu preţulŭ moderatŭ de 60 cr. v. a. *Blașŭ*, 31 Augustŭ 1888. —

Dr. Ioanŭ Ardelénŭ,
prof. de filologia classică.

In partea primă a opului menţionatŭ, dlu Dr. Ardeleanu a espusŭ pe scurtŭ fasele credinţei creștine la Românĭ delà încreștinarea lorŭ până la începutulŭ seculului alŭ XVIII-lea, ér în partea a doua, pe care o anunţămŭ aci, se tracteză istoria Românilorŭ din diecesa romano-catolică a Oradiei-marĭ înainte și după propagarea Calvinismului, se descriu dificultăţile, ce întêmpinară Românii gr. cat. aflătorĭ în acea diecesă pentru restaurarea diecesei române gr. cat., în urmă se naréză întêmplările acelei diecese dela restaurarea ei (1777) până la mórtea episcopului Ignaţiu Darabanth (1805). In partea din urmă a tomului din vorbă se cuprinde o frumósă colecţiune de documente istorice.

Mulţămită publică.

La „petrecerea de dansŭ“ arangiată cu ocasiunea sânţireĭ bisericei gr. cat. din Crasna-Horvatŭ, s'au încasatŭ următórele suprasolvirĭ dela d-nii: Andreiu Cosma din Șimleu 3 fl. 50 cr., Teodorŭ Lenghel din Strenţŭ 3 fl. 50 cr., Vasilie Mica din Odorheiu 1 fl. 50 cr., Alimpiu Barboloviciu din Șimleu 1 fl., Ioanŭ Moldovanŭ din Bănișiorŭ 1 fl., Laurenţiu Sima din Marinŭ 1 fl. 50 cr., Graţianŭ Flonta din Caţielulŭ românŭ 1 fl., Gregoriu Șimonŭ din Hurezŭ 50 cr., I. Ilieșŭ din Sigŭ 50 cr., Iuliu Belle din Crasna 50 cr., Vasiliu Popŭ din Bănișorŭ 1 fl., Emilŭ Vecasiu din Hidigŭ 50 cr., Alexandru Vecasiu din Stârciu 50 cr.

Suma acésta de 16 fl. 50 cr., destinată pentru fondulŭ bisericescŭ scolarŭ din Crasna Horvatŭ, înmanuândŭ-se curaţiei bisericescĭ competente, prin acésta în numele comitetului arangiatorŭ se aduce mulţumită marinimoșilorŭ domnĭ contribuitorĭ.

Graţianŭ Flonta,
casarŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Budapesta, 25 Septemvre. Ivor Kaas a fostŭ alesŭ deputatŭ în cerculŭ interiorŭ alŭ orașului cu 67 voturĭ majoritate.

Berlinŭ, 25 Septemvre. Principele Bismarck, fiindŭ întrebatŭ, a declaratŭ, că dênsulŭ consideră ca apocrife memoriile împĕratului Fridericŭ, carĭ au fostŭ publicate. Despre acésta s'a convinsŭ îndată ce a vĕdutŭ textulŭ lorŭ. Declararea lui Bismark a surprinsŭ pe toţĭ și se interpreteză astfeliu, că urdĭtórulŭ publicaţiunii va fi silitŭ de a eși cu numele.

DIVERSE.

Piciorulŭ struţului. Trei-decĭ de struţĭ marĭ și plinĭ de pene frumóse au fostŭ debarcaţĭ la Marsilia din steamerulŭ Caid. Pasĕrile, carĭ provinŭ dintr'o fermă de pe lânga Oran, au fostŭ transportate la grădina zoologică. Dece vorŭ fi transportate la Parisŭ. Fiă care struţŭ avea colivia sa. La plecare însĕ, în momentulŭ când se băgau struţii în coliviă, unŭ individŭ s'a furișatŭ pe lângă unulŭ din ei și a vrutŭ sĕ 'i smulgă câteva pene. Dér n'apucase sĕ-șĭ smulgă vreuna, când primì dela pasĕre o lovitură de piciorŭ, care 'lŭ întinse mortŭ la pămêntŭ. Se sciă, că struţulŭ posede o forţă comparabilă cu a calului.

Unŭ trandafirŭ de o miiă de anĭ. La Hildesheim, în Hanovera, faimosulŭ trandafirŭ bĕtrânŭ de-o miiă de anĭ a fostŭ și véra acésta încărcatŭ de florile cele mai frumóse. Acestŭ trandafirŭ legendarŭ, despre care tradiţiunea dice, că a fostŭ plantatŭ de Carol celŭ Mare, n'a făcutŭ nicĭ-odată atâtŭ de mulţĭ trandafirĭ. Trunchiulŭ chiar începe sĕ s'arate a fi plinŭ de viéţă și mulţime de curioșĭ s'adună în giurulŭ acestui bĕtrânŭ, care a luptatŭ cu asprimile a dece seculĭ. Pe zidulŭ esteriorŭ alŭ criptei catedralei este plântatŭ acestŭ bĕtrânŭ trandafirŭ din Hildesheim. Elŭ întinde ramurile sale la 11 metri înălţime și în 10 metri lărgime.

Prea multă atenţiune. Unŭ cetăţénŭ vienesŭ, d-nulŭ Gustav R., făcuse deunădĭ o escursiune la muntele Raxalpe, lăsândŭ pe soţia sa, o femeiă grăsuliă și inimică ostĕnelelorŭ, în vale la unŭ birtŭ aprópe de pólele muntelui. A doua diminéţă d-na R. primì spre marea sa spaimă o telegramă dela casa de adăpostŭ pe culmea muntelui cu următórea cuprindere: „Vino de grabă aicĭ susŭ, te vei căi vecĭnicŭ décă nu îmĭ împlinescĭ dorinţa.“ Sêrmana femeiă se sperià, închipuindu'șĭ că soţulŭ ei ar fi fostŭ victima unei catastrofe și că doresce s'o mai védă încă odată înaintea morţei sale, angagià îndată doi călăuzĭ și, după o suire ostenitóre de șese ore, ajunse în fine susŭ la culmea muntelui înaintea casei de adăpostŭ. Spre nespusa sa mirare vedea acolo pe bărbatulŭ sĕu, ședêndŭ la masă cu alţĭ turiștĭ, jucândŭ o partidă de Taroc. Se înţelege că la acestŭ aspectŭ d-na R. revĕrsà pe capulŭ soţului ei o furtună cu fulgere și trăsnete, dér elŭ se mărgini a'i respunde cu liniște flegmatică: „Toţĭ meteorologii ne făgăduescŭ pentru mâne unŭ cerŭ seninŭ și cea mai frumósă răsărire a sórelui, am doritŭ sĕ poţĭ profita și d-ta d'unŭ asemene spectacolŭ măreţŭ, d'aceea te-am chematŭ printr'o telegramă, credêndŭ că îmĭ vei fi recunoscĕtóre pentru atenţiunea mea. „D-na R. însĕ n'a profitatŭ de atenţiunea soţului ei, căcĭ a doua di n'a fostŭ putinţă s'o deștepte din somnŭ.

ULTIME SCIRĬ.

Londra, 22 Septemvre. Corespondentulŭ diarului, „Daily News,“ la Petersburg crede într'adevĕrŭ, că Rusia nu doresce sĕ resolve actualmente cestiunea bulgară, prevĕdêndŭ, că n'ar isbuti. Se crede asemenea că dd. de Bismark și Kalnoky n'au decisŭ nimicŭ în acésta privinţă.

Cursulŭ pieţei Brașovŭ
din 13 Septemvre st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	9.44	Vênd.	9.48
Argintŭ românescŭ .	„	9.40	„	9.44
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.63	„	9.65
Lire turcescĭ . . .	„	10.94	„	11.—
Imperialĭ	„	9.94	„	10.—
Galbinĭ	„	5.70	„	5·72
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ	„	124.—	„	125.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena
din 24 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.20
Renta de hârtiă 5%	91.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	146.75
Amortisarea datoriei căiloru ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	97.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ terate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	112.50
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.75
Renta de hârtiă austriacă	81.80
Renta de argintŭ austriacă	82.45
Renta de aurŭ austriacă	110.75
Losurĭ din 1860	139.75
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	875.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. .	307.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr . .	314.30
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.76
Napoleon-d'orĭ	9.58½
Mărcĭ 100 împ. germane	59.25
Londra 10 Livres sterlinge	121.30
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.01
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	124.60

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Nr. 41—1888.
pres.

CONCURSŬ

Pentru ocuparea postului de învĕţătorésă la scóla comunală de fetiţe din Haţegŭ, se escrie concursŭ până la *10 Octomvrie 1888.*

Emolumintele suntŭ:

a) salariu anualŭ 400 fl. eventualŭ dela 1 Ianuarie 1889 300 fl.
b) cuartirŭ liberŭ — 4 orgi lemne.

Concurentele au a documenta, că obţinŭ diploma de cualificaţiune, şi că sciu perfectŭ limba română şi maghiară.

Eforia scolară comunală.

Haţegŭ, la 19 Septemvre 1888.

Bersanŭ,
preşedinte scolarŭ.

160,3—1

Sz. 7583—1888. 158
tkv. számhoz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassoi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Katzitu Vasilie végrehajtatónak Voina G. Elena végrehajtást szenvedő elleni 20 frt. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassai kir. törvényszék területén lévö Brassó város határában fekvö a brassoi 2428 számu tjkben A-+a toglalt 2523 és 2524 hr. sz. fekvö 454 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fenti ingatlanok az *1888 évi November hó 13-ik napján delelött 9 orakor* ezen kir. törvszék tkvi iródájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alol is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-us értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassóban 1888 évi September hó 1-ik napján.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.